

ПРЫ КАНЦЫ СЕЗОНА АМАТАРЫ ТАНЦА МЕЛІ МАГЧЫМАСЦЬ НАВЕДАЦЬ ТРЫ ЯРКІЯ ПРАЕКТЫ: ПЕРШЫ – СПРАВАЗДАЧНЫ КАНЦЭРТ БЕЛАРУСКАЙ ХАРЭАГРАФІЧНАЙ ГІМНАЗІІ-КАЛЕДЖА НА СЦЭНЕ ТЭАТРА ОПЕРЫ І БАЛЕТА. ДРУГІ І ТРЭЦІ АДЛЮСТРАВАЛІ ЗДАБЫТКІ КАФЕДРЫ ХАРЭАГРАФІІ УНІВЕРСІТЭТА КУЛЬТУРЫ І МАСТАЦТВАЎ. СПАЧАТКУ НА ПЛЯЦОЎЦЫ МУЗЫЧНАГА ТЭАТРА ПРЭЗЕНТАВАЛІ ВЫНІКОВУЮ ГАДАВУЮ СПРАВАЗДАЧУ. ПОТЫМ У ПРАСТОРЫ КУЛЬТУРНАГА ХАБА (КАСТРЫЧНІЦКАЯ, 16) СВАЁ ЗДАБЫТКІ ДЭМАНСТРАВАЛІ МАЛАДЫЯ БАЛЕТМАЙСТРЫ, ЯКІЯ НАВУЧАЛІСЯ СУЧАСНАМУ ТАНЦУ.

НЕ ПЕРАСТАЮ ДЗІВІЦА: ПАДОБНЫЯ ПРАЕКТЫ З ГОДА Ё ГОД МАЮЦЬ НЕВЕРАГОДНУЮ ПАПУЛЯРНАСЦЬ. НАТОЎПЫ ГЛЕДАЧОЎ, АГРОМНІСТЫЯ БУКЕТЫ КВЕТАК, НАЭЛЕКТРЫЗАВАНАЯ АТМАСФЕРА, ШМАТ ВЯДОМЫХ АСОБ У ЗАЛЕ, АДЧУВАННЕ ЛЁГКАГА АЖЫЯТАЖУ ТАКІЯ ПАКАЗЫ ДЗЯКУЮЧЫ ВІДОВІШЧНАСЦІ, НАЯЎНАСЦІ ПУБЛІКІ, ПРЫЗВЫЧАЁНАЙ ДА ПЛАСТЫЧНЫХ ІМПРЭЗ, ЗБІРАЮЦЬ ПОЎНЫЯ ЗАЛЫ. І Ё ФІНАЛЕ ЗАЎЖДЫ АДЧУВАЕШ ШКАДАВАННЕ: УСЕ ПРАЦАВАЛІ ДЗЕЛЯ АДЗІНАТА ВЫХАДУ НА СЦЭНУ. А ЦЯПЕР ПРА САМЫЯ АДМЕТНЫЯ ПЛАСТЫЧНЫЯ КАМПАЗІЦЫІ КОЖНАГА З ПРАКТАЎ.

PRO ТАНЕЦ

ТРЫ НОВЫЯ
ХАРЭАГРАФІЧНЫЯ ПРАЕКТЫ

Таццяна Міхайлава

1.

Узровень справаздачных канцэртаў гімназіі-каледжа апошнія гады высокі, праекты становяцца ўсё больш прэзентабельнымі і эфектнымі. Міжволі ствараецца ўражанне: у краіне шмат таленавітых дзяцей. Але хапае і выдатных педагогаў, закаханых у танец, адданых справе. Ёсць дасканалыя метадыкі навучання, таму мы і бачым падобны вынік.

Гімназія-каледж (мастацкая кіраўніца – Інэса Душкевіч) прэзентавала сёлета агромністую праграму: два дзясяткі нумароў, якіх хапіла б на два аддзяленні, а ў дадатак аднаактовы спектакль. Выпускнікі і маладзейшыя выканаўцы прадстаўлялі ўрыўкі з балетаў, адсутных у рэпертуары тэатра, – «Капелія», «Раймонда», «Вальпургіева ноч», «Сільвія», «Гаянэ». Нават у гэтым прысутнічае свежасць погляду на класіку.

Сёлета сваіх выхаванцаў-выпускнікоў паказалі вядомыя педагогі – Ніна Давыдзенка, Сяргей Пяцехін, Аляксандр Калядэнка. Радасцю танца, дасканаласцю тэхнікі, разняволенасцю вызначаліся Эла Максімава, Максім Сідэнка і асабліва Яўген Касцюкевіч. Згадаць варта і прозвішчы тых, хто працягвае навучанне, але выступіў ярка і запамінальна. Артыстызм і вытанчанасць тэхнікі былі ўласцівыя Ніцы Скрабковай, Кацярыне Арцёменка, Таццяне Паўлавай, Рэз Ісікава.

З сучасных нумароў вылучалася «Прыпавесць пра доўгія лыжкі» (харэаграфія Сяргея Мікеля). Супернумар, дзе ўсе складнікі ідэальна адпавядаюць адно аднаму. Музыка Гендэля, пластыка, дзе хапае шматзначнасці і вынаходлівасці. Відавочны і азарт, з якім кампазіцыю выконваюць маладыя артысты. Адным з сэнсавых клічнікаў праекта ўспрымалася і мініяцюра «Дарога». На дзіва простая, але насычаная і глыбокая харэаграфія Дзмітрыя Бранцава была годна ўвасоблена выпускнікамі Элай Максімавай і Дзмітрыем Душкевічам.

Пра «Штраусіану», аднаактовы балет на музыку Іагана Штрауса, варта сказаць асобна. Два мінулыя разы каледж паказваў аднаактовы камедыіны «Прывал кавалерыі». Зразумела, падрыхтаваць ад нуля новую пастаноўку, дзе шмат герояў, больш складана, чым узнавіць і парэпетаваць ужо засво-

енае. Спектакль, харэаграфія якога належыць вядомаму расійскаму балетмайстру Уладзіміру Бурмейстару, паказалі ў сцэнічнай рэдакцыі і пастаноўцы Ніны Дзьячэнка. Яна разам з Інэсай Душкевіч выступілі і педагогамі-рэпетытарамі. Велізарны аб'ём працы!

Вытанчаная і маляўнічая, «Штраусіяна» відавочна імпануе публіцы. Дзякуючы лёгкім мелодыям (жывы гук, аркестр тэатра). Элегантным касцюмам (пастаноўка не адбылася б без гранту Спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі). Тут шмат персанажаў, імклівы сюжэт. Хапае характарных герояў – Палкоўнік і яго паненка, Гувернантка і яе выхаванкі, Зладзюжка (эфектная партыя Яўгена Касцюкевіча). Танцавальная лірыка ўвасоблена галоўнымі героямі. Гэта Актрыса (Марыя Ландыр), Пазт (Дзмітрый Душкевіч) і Яго каханая (Кацярына Лукянава). Гімназія-каледж магла б паказаць гэты спектакль на сцэне Тэатра оперы і балета. Падобнай назвы на афішы трупы няма, а каледж гэтакі вопыт мае: летась пры канцы года неаднойчы прэзентаваў на сцэне Вялікага свой «Шаўкуноў».

Кафедра харэаграфіі, загадчыцай якой з'яўляецца Святлана Гуткоўская, яднае цяпер 25 выкладчыкаў і 200 студэнтаў. Не буду пералічваць іх дыпламы, лаўрэацыі званні, перамогі ў шматлікіх фестывалях у Беларусі і за яе межамі. Лепей пра ўражанні апошняй танцавальнай справаздачы ў Музычным тэатры. Яна пачалася эфектнай кампазіцыяй «З глыбінь мінулага». Здавалася б, няма мелодыі, толькі магутны барабанны рытм, маляўнічыя касцюмы, прадуманая харэаграфія, але ўсё разам як уздзеянне! Вельмі эфектнымі ў сёлетаў праграме паўставалі кампазіцыі, створаныя на аснове бальных танцаў. Гэта і «Гульня абядноўвае», і джайв «In black and white», квікстэп «Нафелет», і танга «Пяшчотная страсць», і фінальны нумар «У рытме самбы». Яны ўсе былі вынаходлівыя, увасаблялі радасць жыцця і няспыннага руху. На апошнім паказе беларускіх народных танцаў у праграме сабралася няшмат. І гэта, як ні дзіўна, радуе. Відавочна: калі выпускнік ВУН пачне праца-

ваць у раённым ці абласным ДOME (Палацы) культуры, дык яму прапануюць скласці такую праграму, дзе дамінаваць будуць менавіта яны. Але за мінулыя гады мы пабачылі столькі «Крыжачкоў», «Мяцеліц», карагодаў — з прагназуемым традыцыйным задорам, танцавальным малюнкам і нават сцэнічным адзеннем, — што часам хочацца нейкага перапынку. З другога боку, асэнсаванне і ўвасабленне на сцэне адметнай пластыкі іншых народаў на канцэртах кафедры амаль заўсёды падаецца удалым і свежым. Такімі выглядалі многія нумары сёлетняй праграмы: украінскі «Пляскач», італьянскае «Tamburello», татарскі танец.

Нумары «Нутро» і «Гульні розуму», адзначаныя ў Віцебску на Міжнародным фестывалі сучаснай харэаграфіі, падаліся мне занадта філасофскімі і крыху дэпрэсіўнымі. Яны «на аматара». Хоць зразумела: дзе філасофія, там і глыбокі сум. Затое дзве сучасныя кампазіцыі — «Чырвоны каптурок» і «Вучэбка» — спалучалі і глыбіню сэнсу, і яркасць формы, і дасціпнасць, без якой, відаць, і немагчымае ўспрыманне сучаснага мастацтва.

...

Нарэшце колькі слоў наконт апошняга праекта. Выдатна, што кафедра харэаграфіі асвойвае новыя тэрыторыі і пляцоўкі. Такіх культурных хабаў, як на Кастрычніцкай, 16, месцаў тусовак і праектаў у розных кутках сталіцы павінна быць пяць-шэсць. Праект, падрыхтаваны маладымі балетмайстрамі, разгортаўся на простаі, ці не прымітыўнай пляцоўцы. Адзін з цэхаў завода прыстасаваны пад патрэбы мастацтва. Сцены вакол сцэны зацягнуты чорнай тканінай. Ёсць экран для праекцыі, крэслы для гледачоў пад нахілам. Абстаноўка адпавядае прыродзе сучаснага танца. Тут сітуацыя, пра якую кажучь: расклаў артыст свой кілім — і можа іграць дзе заўгодна.

Звярталі ўвагу цікавыя гендарныя суадносіны. Дакладней, дысбаланс. Харэаграфыя шасцёра: пяцёра дзяўчат і ўсяго адзін хлопец. Відаць, паненкам сучасная харэаграфія бліжэй. Яны бачаць яе ў сабе і сябе ў ёй. Увогуле з'яўленне кірунку «сучасны танец» ва Універсітэце культуры і мастацтваў і пер-

шы выпуск харэаграфу можна ўсяляк вітаць. Тое пільная патрэба часу. І навучанне менавіта балетмайстраў, і авалодванне пластычнымі найноўшымі тэхнікамі. Без гэтага немагчыма быць сучасным, годна выступаць на прэстыжных міжнародных фестывалах, увогуле быць канкурэнтаздольным.

У многіх пабачаных кампазіцыях адчуваўся вопыт супрацоўніцтва студэнтаў кафедры з харэаграфамі розных краін. Не буду сцвярджаць, маўляў, усё пабачанае праймала да глыбіні душы. Шэраг нумароў адлюстроўваў хутчэй працэс пошуку выразных рухаў або яднання танцавальных тэм. Найбольш моцнымі і закончанымі выглядалі нумары, што мелі моцную музычную аснову і драматургію. А значыць, і пластычную энергетыку. Гэта «Алмаг» (харэаграфія Алены Падольскай), «Про з'яўленне зорак» (пастаноўка Веранікі Кручковай), «Не PROста пшчота» (харэаграфія Анастасіі Кузьменка). Інтуіцыя падказвае мне: культурны хаб на вуліцы Кастрычніцкай можа зрабіцца з цягам часу любімым месцам для многіх балетмайстраў, якія працуюць у галіне сучаснага танца.

...

Пры канцы выкажу ідэю, што даўно лунае ў паветры і патрабуе свайго ўвасаблення. Ці не прыспеў час з'явіцца у Мінску пляцоўка пад назвай «Дом танца» або «Палац танца»? Ён можа быць простым і адначасова абсталяваны па апошнім слове тэхнікі. Тут не патрэбны мармуровыя лясвіцы, ляпніна і крышталёвыя свяцільні. Дастаткова мець некалькі рэпетыцыйных памяшканняў, грымёрныя, залу і сцэну. Колькасць танцавальных калектываў, жанраў павялічваецца, часам у геаметрычнай прагрэсіі. Але невядома, дзе можна ладзіць новыя праекты? Паўсюль цесна, бы ў камунальцы, часта пляцоўкі не прыстасаваны для танцаў. Напрыклад, суседства «Харошак» і органа на сцэне філармоніі не лепшым чынам уздзеічае на магутны інструмент.

Спытаем: якая тэатральна-канцэртная пляцоўка з'явілася ў 2-мільённым горадзе за апошнія дзесяцігоддзе? У адказ — маўчанне. «Верхні горад»? Але гэта адноўлены храм, што некалі стаяў на тым самым месцы. Тут натуральна ўспрымаюцца канцэрты інструментальнай, вакальнай музыкі, ды не ско-

кі. Зрэшты, дальнабачныя бацькі не вымушаюць уласных дзяцей апранаць адзенне, з якога тыя выраслі. Відавочна: новыя тэрыторыі былі б магутным моцным штуршком для развіцця айчыннага танца. Прычым у самых розных кірунках.

Маладыя балетмайстры ў праекце «PROтанец»:

1. «Про з'яўленне зорак». Харэаграфка Вераніка Кручкова.
2. Кампазіцыя «Эга». Пастаноўка Анастасіі Царыкавай. Кафедра харэаграфіі БДУКІМ.
3. «Чароўная раница». Беларуска харэаграфічная гімназія-каледж.
4. «Не PROста пшчота». Харэаграфка Анастасія Кузьменка.

Фота Сяргея Ждановіча (1, 4), Юрыя Іванова (2), Алены Клівец (3).